

DRUŠTVO »ALPSKO MESTO LETA«

LETNO POROČILO ZA LETO 2013

PRIDOBITEV ZA ŽIVLJENJSKI PROSTOR

SPOŠTOVANE BRALKE, CENJENI BRALCI!

ANNECY/F, MAJ 2014

Tako državam kot tudi evropskim in mednarodnim organizacijam ter ustanovam je spodletelo pri uresničevanju načrta za učinkovito zmanjševanje toplogrednih izpustov. Čas je torej, da prebivalke in prebivalci Alp odločno prevzamemo krmilo.

Društvo »Alpsko mesto leta« že leto za letom odstira pogled na problematiko in se ji zoperstavlja s konkretnimi rešitvami. Na ukrepih, katere mesta udeležujejo tukaj in zdaj, temeljijo verodostojna in učinkovita prizadevanja za upočasnitev segrevanja ozračja. Ob tej jasni in pomembni nalogi pa se mesta soočajo tudi s prav posebno odgovornostjo in zavedanjem, da tega, kar so dolžna in sposobna storiti, ne more nihče opraviti namesto njih. Zgledni primeri uspešne mestne politike, kot denimo mobilnosti projekt »Piedibus« v Leccu, »Alpskem mestu leta 2013« ali uporaba pametnih tehnologij kot sredstvo za uresničitev energijskega preobrata v Beljaku, so predstavljeni v pričujočem poročilu.

Delavnica v okviru projekta Alpstar v Beljaku je privedla do sklepa, da bo sleherno mesto sposobno uspešno kljubovati izzivom trajnostnega razvoja, če bo uspelo prebivalce in prebivalke spodbuditi k sodelovanju. V francoskem Gapu smo se, prav tako v okviru projekta Alpstar, srečali tudi na delavnici na temo trajnostne gradnje. Spoznanja in vtisi z obeh prireditev so strnjeni na 8. in 9. strani tokratne izdaje.

Uresničevanje idej temelji na izmenjavi izkušenj, primerih dobrih praks, premlevanju zamisli in skupnem iskanju ustreznih rešitev, k čemur prispeva sleherno Alpsko mesto leta. Omenjene dejavnosti pa niso omejene zgolj na delavnice in skupščine. Medsebojno sodelovanje se krepi tudi s skupnimi projekti na področju kulture, med katerimi velja izpostaviti v pričujočem poročilu predstavljena primera tovrstnega mreženja med Sonthofnom in Gapom ter med Idrijo in Chambéryjem.

Tudi vključevanje mladih predstavlja eno od bistvenih predpostavk trajnostnega razvoja. Marca 2013 je društvo v sodelovanju z mestom Sonthofen in tamkajšnjo gimnazijo priredilo zasedanje Mladinskega parlamenta Alpske konvencije – YPAC, na katerem so mladi, dijaki

Fotografija: mesto Annecy

in dijakinje iz vseh držav Alpskega loka, skupaj s političnimi predstavniki iz vrst našega društva razpravljali o prihodnosti alpskih mest.

V letu 2014 nameravamo nadaljevati s temeljnimi dejavnostmi, usmerjenimi k varstvu podnebja in vključevanju mladih v demokratične procese. Vplivati želimo tudi na potek političnih diskusij, kot denimo na razpravo o Makroregionalni strategiji EU za Alpe. Zastavljene cilje bo mogoče uresničiti le s skupnimi, ambicioznimi projekti in z udeleževanjem primerov dobre prakse, ki so združljivi z danostmi, možnostmi in prizadevanji alpskih občin.

Preteklo jesen so me delegati Alpskih mest leta izvolili za predsednika društva. Položaj nastopam z izjemnim spoštovanjem do svojega predhodnika, Huberta Buhla. Alpskim mestom leta želim, da bi jim s predanostjo in odločnostjo uspelo izpolniti zastavljene cilje.

Dovolite mi, da Vam, spoštovani bralci in cenjeni bralke, zaželim prijetno prebiranje letnega poročila!

A handwritten signature in blue ink, appearing to read 'T. Billet'.

Thierry Billet,
Predsednik društva »Alpsko mesto leta«
in podžupanja Annecyja

KAZALO

Lecco »Alpsko mesto leta 2013«: Naziv Alpsko mesto leta je šele začetek	stran 4
Mladi ustvarjajo mestno politiko	stran 5
Alpska mesta ukrepajo: Prispevki iz članskih mest	strani 6-7
Alpstar: Kdo pa, če ne alpska mesta?	strani 8-9
V intervjuju Christian Volz o YPACu	stran 10
Dejavnosti sekretariata	stran 11
Finančno poročilo in zahvala	stran 11

Fotografija: Gilles Garofolin

Občinstvo, ki ni štelo nič manj kot 1'000 poslušalcev, je novembra 2013 do zadnjega kotička napolnilo dvorano v Chambéryju. Na skupnem koncertu domačega francoskega orkestra »Tétrás Lyre«/F in »Godbenega društva rudarjev Idrija«/SI se je navdušena množica poslušalk in poslušalcev na lastna ušesa prepričala, kako Alpska mesta leta premagujejo jezikovne in geografske meje.

KOLOFON: Uredništvo: Madeleine Rohrer - Avtorji: Thierry Billet, Katharina Spannraft, Madeleine Rohrer, Antonio Zambon
 Prevodi: Janko Jemec - Lektorat: Antonija Wieser - Postavitve strani: Alexandre Druhen, Anna-Sophie Pirtscher
 Foto naslovnica: Lecco, društvo »Alpsko mesto leta 2013« © studiograficolight.com
 Letno poročilo in e-novice društva lahko brezplačno naročite na www.alpskomesto.org/si/informacijsko-sredisce.

NAZIV ALPSKO MESTO LETA JE ŠELE ZAČETEK

LECCO, »ALPSKO MESTO LETA 2013«

Antonio Zambon, član strokovne žirije društva »Alpsko mesto leta«, o uspehih pobudah v mestu Lecco, nazivu Alpsko mesto leta kot platformi za civilno družbo in izzivih za prihodnost.

Leto, ko je bilo mesto Lecco nosilec naziva Alpsko mesto leta, je v občini potekalo v znamenju mehke mobilnosti in trajnostnega ravnanja z viri. Projekt »Piedibus«, v okviru katerega se otroci ob spremstvu odraslih sprehodijo do šole po vnaprej določenih poteh, je bil razširjen, v Leccu pa so nadgradili tudi sistem sposojanja koles. Mesto je z namenom zmanjševanja uporabe plastenk dalo postaviti plačljive javne vodomete. Že kmalu se je izkazalo, da je omenjena poteza mestnega sveta botrovala tolikšni količini privarčevanih plastenk, da bi jih lahko postavili v nič manj 45 kilometrov dolgo vrsto, kar ustreza razdalji med Leccom in Milanom. V Leccu so prilagodili način zbiranja recikliranih surovin. Občinsko podjetje za ravnanje z odpadki sedaj odpadno embalažo, ustrezno za ponovno predelavo, zbira neposredno pri gospodinjstvih.

Z ramo ob rami s prebivalstvom

Lokalno prebivalstvo je bilo vključeno v vsakega od omejenih projektov. Mesto je, v sodelovanju s številnimi ustanovami, društvi in posamezniki, organiziralo več javnih prireditev, kot denimo tridnevni festival »H-drà«, v okviru katerega se je zvrstilo več prireditev na temo kulture in trajnostnega gospodarstva. Tudi znanost je bila deležna posebne pozornosti. Na mednarodnem strokovnem vrhu, ki je bil organiziran pod pokroviteljstvom Ministrstva za okolje Republike Italije in italijanskega predsedstva Alpske konvencije, so priznani strokovnjaki z vsega sveta zavzeto razpravljali o učinkih podnebnih sprememb.

Platforma za lokalno javnost

Prebivalke in prebivalci Lecca so odlikovanje mesta sprejeli kot spodbudo za podpiranje zamisli in ciljev za trajnostni razvoj, smernic Alpske konvencije ter ideje društva »Alpsko mesto leta«. Ena od domačih športnih zanese-njakinj je sedla na kolo in se podala čez alpske meje ter na svoji poti obiskala tudi nekaj Alpskih mest leta. Lokalna civilna pobuda »QuiLeccoLibera« je leto, v katerem je

mesto Lecco nosilo naziv Alpsko mesto leta, izkoristilo za to, da je na mestni svet naslovilo nekaj bistvenih zahtev. Združenje je izpostavilo potrebe po izboljšanju javnega potniškega prometa, zmanjševanju izkoriščanja tal ter odvzemu koncesije tedanjemu upravitelju občinskega kamnoloma. Združenje je navezalo stike tudi z žirijo društva, jo soočilo z nekaterimi perečimi vprašanji in prisluhnilo njenim predlogom. Žirija je v srečanju prepoznala priložnost in potrebo slehernega mesta po omogočanju odprtih, smotrnih diskusij in izpostavljanju potrebe po razpravah z lokalno javnostjo. Dejstvo je namreč, da lahko tovrstni, demokratični pristop mesta krepi v srži.

Izzivi za prihodnost

V letu, ko je bil Lecco nosilec naziva Alpsko mesto leta, občini kljub naporom ni uspelo premagati vseh izzivov. Rešitve za mnoge, zapletene zadeve so namreč pogoje-ne z dolgoročno strategijo, odločnostjo in prizadevnostjo. Po dvanajstih mesecih uradovanja Lecca kot aktualnega »Alpskega mesta leta«, je podžupan Vittorio Campione obelodanil naslednje: »Odlikovanje za nas nikakor ne pomeni konca naših prizadevanj, temveč nas navdihuje s spodbudo za strumen korak naprej po začrtani poti.« Mesto se bo moralo spoprijeti s potrebami po energetski prenovi obstoječega javnega in zasebnega stavbnega fonda, energijsko varčni gradnji ter izboljšanju kakovosti in zagotavljanju neoporečnosti vode v Comskem jezeru. Vzpostavitev okolju prijazne mobilnosti bo tudi v prihodnje v ospredju občinskih prizadevanj. Na območju bi namreč bilo treba uvesti integrirani sistem javnega (vodnega, železniškega in avtobusnega) potniškega prometa, ki bi Lecco povezoval z Milanom in preostalimi deli pokrajine. Lecco pa se temeljnih vprašanj trajnostnega razvoja ne loteva na lastno pest. Mesto je namreč vključeno v omrežje somišljeniških občin, ki predstavlja plodno okolje za snovanje pobud, pristopov in predlogov.

Fotografija: stu diograficolight.com

Lecco, mesto ob Comskem jezeru: eno od pomembnih tem v času uradovanja Lecca kot aktualnega Alpskega mesta leta je predstavljalo tudi skrbno ravnanje z vodo kot naravnim virom.

Fotografija: Luigi Maniglia

Tridnevni festival »H-drà« povezuje teme gospodarstva, kulture in trajnosti.

MLADI USTVARJAJO MESTNO POLITIKO

MLADINSKI PARLAMENT ALPSKE KONVENCIJE (YPAC) NA OBISKU PRI ALPSKIH MESTIH LETA

V začetku marca 2013 je Mladinski parlament Alpske konvencije (YPAC) zasedal v nemškem Sonthofnu. Mladi iz držav Alpskega loka so razpravljali o trajnostni politiki alpskih mest. Svoje vizije in zahteve so nato delili tudi z več Alpškimi mesti leta.

Alpska mesta leta so leta 2013 poskrbela za to, da je bil Mladinski parlament Alpske konvencije (YPAC) prvič deležen neposrednega stika s političnimi predstavniki. »Mladinski parlament ne sme samo posnemati alpske politike, temveč mora prinesiti nov zagon sodelovanju mladih v demokratičnem življenju in mestni politiki,« je tedaj pojasnil Hubert Buhl, župan mesta Sonthofen. Župani in politični predstavniki alpskih mest, natančneje Annecyja/F, Herisau/CH, Idrije/SI, Trenta/I, Beljaka/A in Sonthofna/D, so na lastni delavnici oblikovali zahteve, namenjene mladim, odgovarjali na njihova vprašanja, z njimi razpravljali o rezultatih zasedanja Mladinskega parlamenta in jih pozvali, naj svoje zahteve parlamenta predstavijo občinskim svetom »Alpskih mest leta«.

Odprta ušesa v Herisauu

Meseca maja 2013 je pet mladih švicarskih predstavnikov in predstavnic Mladinskega parlamenta, ki so se bili udeležili zasedanja v Sonthofnu, z občinskim svetom občine Herisau razpravljalo o trajnostni mestni politiki. »Politiki so upoštevali naše predloge in obljubili, da bodo nekatere tudi preučili in uresničili,« je pojasnil dijak Nikolai Orgland. Ena od zahtev mladih, ki je bila deležna podpore, je bila omogočanje zaposlenim, da bi lahko delali od doma. To bi jim omogočilo, da bi privarčevali čas, obenem pa jim ne bi bilo treba uporabljati osebnega avtomobila, kar bi blagodejno vplivalo na okolje. Ursula Rüttsche-Fässler, mestna svetnica občine Herisau, ki se je s sosvetnico Regulo Ammann-Höhener udeležila razprave v Sonthofnu, je možnost razpravljanja z mladimi opredelila kot veliko dodano vrednost: »Pomembno je, da se mladi čim prej vključijo v politične procese in usvojijo ustrezne kompetence za učinkovito sodelovanje.« Tudi kakovost zahtev mladih je bila nadvse prepričljiva. »Najbolj nas je navdušilo dejstvo, da so bili mladi iz tako različnih držav večji vzpostaviti vsebinsko usklajene cilje,« dodaja Rüttsche.

Fotografija: Caroline Begle

Vtisi iz vsakdanjega življenja udeležencev in udeleženk zasedanja Mladinskega parlamenta Alpske konvencije (YPAC).

Trento: Alpska mesta soglašajo z vizijami mladih

Italijanski predstavniki in predstavnice Mladinskega parlamenta Alpske konvencije (YPAC) so meseca maja 2013 obiskali Trento, kjer so političnim predstavnikom in predstavnicam, članom in članicam mestne uprave in drugim mladim predstavili delovanje Mladinskega parlamenta ter z njimi razpravljali o rezultatih zasedanja v Sonthofnu. »Zelo smo bili presenečeni, ko smo izvedeli, da je več kot polovica naših zahtev že v postopku uresničevanja. To je tehten dokaz, o pomembnosti vloge Mladinskega parlamenta Alpske konvencije,« je pojasnil Michael Constantino, dijak iz Merana. Omenjeno srečanje je mladim omogočilo dobrodošel vpogled v delovanje politike in jim ponudilo priložnost za aktivno sodelovanje na političnem področju. Mesto Trento trenutno preučuje možnosti za uresničitev zahteve Mladinskega parlamenta po vzpostavitvi spletne baze za mlade popotnike, s poudarkom na okolju prijaznih turističnih ponudbah alpskih mest. Omenjena zahteva Mladinskega parlamenta je namenjena spodbujanju mladih h koriščenju trajnostnih načinov potovanja in k spoznavanju kulture širom Alp.

YPAC – MLADINSKI PARLAMENT ALPSKE KONVENCIJE

Mladinski parlament Alpske konvencije je leta 2006 ustanovila Akademska gimnazija v Innsbrucku. Njegovi predstavniki in predstavnice zasedajo enkrat letno, vsakokrat v drugi alpski državi. Leta 2013 je približno 90 dijakov in dijakinj iz vseh alpskih držav v Sonthofnu razpravljalo o tem, kako si predstavljajo življenje, bivanje, delo in preživljanje prostega časa v alpskih mestih. Pod geslom »Moje alpsko mesto prihodnosti – zahteve mladih za uresničevanje trajnostnega razvoja alpskih mest v smislu Alpske konvencije« so sprejeli skupno resolucijo.

Mladinskega parlamenta v letu 2013, bodo organizirali društvo »Alpsko mesto leta«, Sonthofen, »Alpsko mesto leta 2005«, in Gimnazija Sonthofen, strokovno pa ga bo spremljala Mednarodna komisija za varstvo Alp (CI-PRA). Izvedbo zasedanja je med drugimi omogočila velikodušna finančna podpora programa EU »Mladi v akciji«, Bavarskega deželnega ministrstva za okolje in zdravje ter Zveznega ministrstva za okolje, varstvo narave in varnost reaktorjev.

ALPSKA MESTA UKREPAJO

PRISPEVKI IZ ČLANSKIH MEST

Štirinajst alpskih mest leta si za prepoznavnost ciljev Alpske konvencije na svojem območju prizadeva tudi po izteku leta, v katerem so bila nosilec naziva Alpsko mesto leta. Pregled uspešnih projektov.

LECCO TUDI URADNO ALPSKO MESTO LETA 2013

Lecco/l, nekdanji industrijski kraj, v katerem živi danes okoli 48'000 ljudi, je glavno mesto istoimenske pokrajine v Lombardiji, kamor se na delovno mesto vsak dan pripelje več tisoč dnevnikih migrantov. Vprašanje za okolje sprejemljive mobilnosti je zato še posebno pomembno, tudi po izteku leta 2013, zato namerava mesto urediti kolesarske poti vzdolž jezera in širiti projekt »Piedibus«, v okviru katerega so predvidene vnaprej določene poti, po katerih hodi 650 osnovnošolskih otrok skupaj peš v šolo.

Mednarodna žirija društva »Alpsko mesto leta« je Leccu naziv »Alpskega mesta leta 2013« podelila tudi zaradi pobude, s katero otroke skozi igro navdušuje za trajnostno mobilnost. Naziv naj bi še okrepil dosedanja prizadevanja mesta pri ohranjanju alpinistične tradicije, usmerjanju turistične ponudbe po socialnih, ekoloških in ekonomskih merilih trajnosti ter ločevanju odpadkov.

Leto, v katerem je Lecco nosilec naziva, je potekalo tudi v znamenju vode: mesto bo podeljeni naziv izkoristilo kot priložnost za nadaljnje ozaveščanje prebivalcev o skrbnejšem ravnanju z vodo kot omejenim naravnim virom. Med drugim je zgradilo javne vodnjake, zaradi katerih je voda iz lokalnega vodovoda za meščane kakovostnejša, načrtovana pa je tudi renaturacija treh manjših vodotokov, ki se sredi mesta iztekajo v jezero.

Fotografije: studiografico.ignt.com

Annecy je listino z nazivom »Alpsko mesto leta« 5. aprila 2013 predal Leccu v Italiji. Lecco je tako uradno postalo Alpsko mesto leta.

Fotografija: mesto Beljak

»Alpsko mesto leta 1997« se je pri svojih prizadevanjih za pridobitev evropske energetske nagrade European Energy Award povzpelo še za eno stopničko: izpuste CO₂ želi zmanjšati z uporabo pametnih tehnologij za 90 odstotkov.

BELJAK, PAMETNO IN ENERGIJSKO UČINKOVITO MESTO

Decembra 2012 je Beljak/A prejel četrtega od petih »e-jev«, ki jih v okviru programa e5, avstrijske različice evropske nagrade European Energy Awards, lahko pridobijo občine, ki želijo postati energijsko učinkovite. Mesto, ki sodeluje pri programu že od leta 2009, je z zglednim spodbujanjem rabe obnovljivih virov energije in izvajanjem energetske prenove stanovanj v mestni lasti že privarčevalo okoli 25'000 ton CO₂.

Beljak želi energijski preobrat uresničiti tudi z uporabo pametnih tehnologij, zato sodeluje pri projektu Smart City, v okviru katerega naj bi pametna električna omrežja oskrbo mesta z energijo izboljšala s povečanjem rabe lokalnih virov energije in zmanjšanjem rabe energije. Izboljšala naj bi se tudi kakovost življenja prebivalcev. Nove tehnologije bo mesto razvijalo in preskušalo v naslednjem triletnem obdobju.

Beljak želi do leta 2050 svojo energijsko učinkovitost povečati za 50 odstotkov, doseči namerava 90 odstotni delež obnovljivih virov energije, za 90 odstotkov pa se je tudi odločil zmanjšati izpuste CO₂.

V CHAMBÉRYJU SO POČASTILI GORE

V Chambéryju/F si za varstvo gora prizadevajo že več kot dve desetletji, saj se kar nekaj mestnih ustanov že dlje časa ukvarja z alpsko problematiko. Alpe tako pripomogajo mestu k svoji identiteti.

Chambéry je leta 2006 postal »Alpsko mesto leta«. Žirija je v takratni utemeljitvi za podelitev tega naziva zapisala, da se je mesto skupaj s prebivalci skozi spreminjajočo se zgodovino znalo približati domačemu gorskemu in podeželskemu okolju in obenem prevzeti odgovornost za okoliške naravne parke.

Tematsko leto, ki je sovpadlo s praznikom gora, se je uradno začelo 20. januarja 2013. Prireditve v okviru projekta »Chambéry v službi gora« bodo potekale še vse leto.

Fotografija: Heinz Heiss

Orkestra »Tétras Lyre« iz Francije in »Godbeno društvo rudarjev« iz Idrije v Sloveniji med seboj ločujejo materni jezik, življenjsko okolje in 800 kilometrov razdalje, a že novembra se bodo njihovi člani in članice srečali na skupnem koncertu, ki bo tokrat prvič v Chambéryju.

GLASBENIKI, KI PRESTOPAJO MEJE

Chambéry v Franciji in Idrija v Sloveniji imata skupno dvoje: mesti sta prejeli naziv »Alpsko mesto leta«, od takrat dalje pa tudi sodelujeta v mednarodnem društvu enakega imena. V obeh mestih delujeta tudi prav posebna orkestra: člani in članice orkestra »Tétras Lyre« iz Chambéryja so predvsem osebe z motnjo v duševnem razvoju, mladi iz Idrije pa muzicirajo v »Godbenem društvu rudarjev«, eni najstarejših pihalnih godb v Evropi. Ideja o skupnem koncertu je nastala na srečanju predstavnikov alpskih mest in jeseni 2012 je v okviru zaključne prireditve Alpskega tedna v švicarskem Poschivau/CH na oder prvič skupaj stopilo devetdeset glasbenikov in glasbenic iz Idrije in Chambéryja. Za vajo so imeli le en dan časa, da so lahko skupaj zaigrali pesmi, ki so jih najprej vadili vsak zase. Dirigenta sta orkestra vodila skupaj, kar je bil precejšen izziv predvsem za glasbenike z duševno motnjo.

»Tétras Lyre« in »Godbeno društvo rudarjev« bosta 30. novembra 2013 v Chambéryju ponovno nastopila skupaj. Na koncertu sta predstavila glasbena dela, ki so jih naštudirali še v Poschivau, med njimi tudi največje hite ansambla Queen, francoske šansone in skladbo s tradicionalnimi slovenskimi melodijami, ki jo je posebej za ta projekt napisal slovenski dirigent.

Fotografija: mesto Chambéry

V letu 2013 je Chambéry, »Alpsko mesto leta 2006«, vnovič bilo v znamenju gora. Ker so Alpe za mesto nepogrešljive pri utrjevanju njegove identitete, je Chambéry leto posvetil goram in se tako odprl okoliškim gorskim območjem.

GAP S PESMIJO PROSLAVIL PETDESETLETNICO MESTA SONTHOFEN

Francoski Gap, ki mu je bil naziv »Alpskega mesta leta« podeljen leta 2002, in bavarski Sonthofen, »Alpsko mesto leta 2005«, sodelujeta ne le na političnem področju, temveč se od leta 2007 dalje povezuje tudi prek glasbenega delovanja. Na slovesnosti, ki jo je Sonthofen priredil ob petdesetletnici pridobitve mestnih pravic, je tako sodeloval tudi pevski zbor Stardust iz Gapa. »Iz sodelovanja obeh mest v okviru društva »Alpsko mesto leta« so izšli tudi kulturni projekti in eden od njih je skupen nastop v Sonthofnu,« je dejala Susi Gagnerot, rojena Nemka, sicer pa zaposlena v Mestni občini Gap, in dodala: »Za nas je prijateljstvo med mestoma zelo pomembno in upamo, da se bo v prihodnje še krepilo.« Leta 2015 bo sonthofenski pevski zbor v Gapu gostoval na skupnem koncertu s Stardustom.

Fotografija: Elmar Jonietz

V letu 2013 je Sonthofen praznoval petdesetletnico obstoja. Na slovesnosti ob pridobitvi mestnega statuta pred petimi desetletji je s projektom, ki presega jezikovne in državne meje, sodeloval tudi Gap, »Alpsko mesta leta 2002«.

KDO PA, ČE NE ALPSKA MESTA?

SPOZNANJA, IZHAJAJOČA IZ PODNEBNEGA PROJEKTA ALPSTAR

Beljak/A in Gap/F sta na različnih projektnih delavnicah predstavila zasnove, ukrepe in primere dobre prakse, osredotočene na varstvo podnebja in aktivno participacijo javnosti na občinski ravni oziroma na področje trajnostne gradnje. Udeleženci delavnic so o projektu Alpstar povedali naslednje:

»Videti, slišati, občudovati, se učiti... Posledice podnebnih sprememb so zna-
ne. Ukrepi, kako se jim zoperstaviti, se razvijajo in izvajajo. Nobene potrebe ni
po nenehno novih izumih. Zadošča že, če preskušene in učinkovite ukrepe iz
drugih mest prevzamemo in prilagodimo v domačem okolju. Za to so potrebni
projekti, kot je Alpstar, ki omogočajo tovrstno izmenjavo. Pomembno se je zave-
dati, da je po sledih napredka mogoče stopati le s pravo mero zavzetosti, od-
prtim umom in ustrezno politično voljo v mestnih in občinskih svetih. Tehnolo-
ški park v Beljaku, denimo, nedvomno predstavlja posnemanja vreden zgled.«

Benno Keel, vodja podjetja kulturno središče, Herisau/CH

»Ukrepi za zaščito podnebja učinkujejo le, če nas čim več prispeva svoj delež. Pri-
spevati svoj delež pomeni izobraževati se, sodelovati in sooblikovati. Če želi-
mo karkoli ukreniti, se moramo zavedati potrebe po prevzemanju dejavne vlo-
ge. Kot pasivni opazovalci ne bomo spremenili ničesar. Občine, kot naše
neposredno življenjsko okolje, predstavljajo prostor za prispevanje in uresni-
čevanje idej, snovanje ukrepov, reševanje konfliktov in usklajevanje interesov.
Za vzpostavitev ustreznih mehanizmov participacije sicer potrebujemo čas in de-
nar, a dejstvo je, da gre v dotičnem primeru za naložbo, ki se obrestuje v obliki javne
podpore političnim odločitvam in poistovetenju lokalnega prebivalstva s cilji skupnosti.
Slednje je, še posebej pri globalnem vprašanju varstva podnebja, izjemnega pomena.«

Elisabeth Purker, Avstrijska družba za okolje in tehniko (ÖGUT), Dunaj/A

Fotografija: ÖGUT

ALPSTAR – Na poti k podnebno nevtralnim Alpam. Naj primeri najboljših praks postanejo minimalni standard.

Kako lahko Alpe postanejo podnebno nevtralne? Društvo »Alpsko mesto leto« in partnerji pri projektu Alpstar iščejo odgovore na to vprašanje. Mesta in pokrajine na območju Alp izvajajo številne zgledne ukrepe za zmanjševanje emisij in spodbujanje koriščenja obnovljivih virov energije. Nekaj zgodb o uspehu je bilo predstavljenih, prilagojenih in preskušanih tudi v okviru projekta Alpstar. Alpska mesta leta rezultate projekta posredujejo tudi domači odločevalski srenji. Občine namreč igrajo še kako odgovorno vlogo pri omejevanju učinkov podnebnih sprememb. Dve tretjini alpskega prebivalstva prebiva v mestih, kjer se praviloma beležijo najvišje vrednosti izpustov CO₂. Mesta tako predstavljajo območja, kjer je mogoče ukrepe za zmanjševanje izpustov izvajati na najbolj neposreden način.

Alpska mesta leta so leta 2011 v Chambéryju z organizacijo velike mednarodne konference uradno oznanila začetek projekta Alpstar. Leta 2012 so predstavniki politike ter člani in članice mestnih in občinskih uprav v Sonthofnu razpravljali o dejavnih, ki prispevajo k uspešnemu izvajanju ukrepov, kakor tudi o ovirah, ki kalijo prizadevanja za varstvo podnebja. Rezultati delavnice so bili strnjeni v obliki praktičnih smernic in navodil za uspešno izvajanje podnebne politike. Ključ do rešitve vprašanj podnebnih sprememb je treba iskati tudi v gradbenem sektorju, zato je bila leta 2013 v Gapu prirejena delavnica na temo občine kot investitorice v gradbene projekte. Občine pa bodo uspešne šele, če bodo večje lokalno prebivalstvo spodbuditi k sodelovanju v procesih političnega odločanja. Razprava o sodelovanju javnosti v procesih političnega odločanja je še istega leta potekala v okviru delavnice v Beljaku. Zadnja, četrta delavnica v okviru projekta Alpstar, tokrat na temo vloge gospodarstva in občin pri uresničevanju vizije podnebno nevtralnih mest, je potekala v začetku leta 2014 v Brigu-Glisu.

Projekt Alpstar, katerega potek je predviden za časovno obdobje med junijem 2011 in junijem 2014, je sofinanciran s sredstvi Evropskega sklada za regionalni razvoj v okviru programa EU Območje Alp/Alpine Space.

www.alpskomesto.org/sl/projekti/alpstar/alpstar; <http://alpstar-project.eu>

»Mesta se soočajo z vedno večjimi izzivi - od demografskega razvoja do sprememb v gospodarstvu in pri vrednotah, od globalizacije do novih oblik dela, komunikacije, mobilnosti in novih stanovanjskih oblik. Poleg tega so mesta odgovorna za približno 80% svetovnih izpustov CO₂. Mesta imajo torej vedno večjo vlogo pri varstvu podnebja. Gre za uresničevanje relevantnih ukrepov, ki segajo od varčevanja energije, preko koriščenja energije iz obnovljivih virov tja do energetske prenove stavb in za podpiranje okolju prijazne mobilnosti. Za uspešnost vsega pa je pomembno sodelovanje vseh občanov in občank, kajti samo z ozaveščanjem in s pripravljenostjo sprejeti situacijo kakršna je, lahko spremenimo mišljenje.«

Helmut Manzenreiter, župan mesta Beljak/A

»Projekt Alpstar je zelo pomemben za društvo »Alpsko mesto leta«. Projekt alpska mesta osvešča tako o dobrih kot o slabih izkušnjah drugih, o primerih dobre prakse in o možnostih, kako dobro prakso prenesti v domače okolje. Za projekte, kakršen je Alpstar, so mnenja in povratne informacije s strani predstavnic in predstavnikov občin ključnega pomena. Snovalci občinske politike in tisti, ki opravljajo občinske posle, so namreč najbližje ljudem – meščankam in meščanom alpskih mest, kjer se praviloma beležijo najvišje vrednosti izpustov CO₂. Lokalno prebivalstvo pa lahko predstavlja tudi pomemben dejavnik preobrata, v kolikor je pripravljeno celostno spremeniti svoje navade in sodelovati v procesih odločanja v domačih občinah.«

Martine Marlois, mesto Gap/F

»Projekt Alpstar je ustvaril svojevrsten laboratorij za snovanje najrazličnejših idej in raznovrstne eksperimente. Predstavniki pokrajine »Pays Serre-Ponçon Ubaye Durance« (Pays S.U.D.) so denimo s francoskim predstavništvom CIPRE snovali ukrepe za energijsko varčna smučišča. Projekt Alpstar pa je predvsem spodbudil in omogočil mobilizacijo omrežja akterjev iz javnega in zasebnega sektorja. Prav prispevek javnega sektorja je tisti, ki lahko odločilno vpliva na uresničitev vizije podnebno nevtralnih Alp. Ob zaključku projekta Alpstar pa se poraja pomembno vprašanje: Kako poskuse rešitev na lokalni ravni, ki so prostorsko specifični in posledično temu primerno omejeni z vidika učinkovitosti, prilagoditi do mere, da bi jih bilo mogoče razširiti po celotnem območju Alp?«

Jérémy Nahmiyaz, Pays S.U.D., Embrun/F

»Mesta in občine nosijo pomembno odgovornost na področju gradnje. Pristojna so za oblikovanje in sprejemanje prostorskega načrta, nadzor nad gradnjo objektov, razvoj in projektiranje naselij in določanje namembnosti zemljišč. Pri gradnji javnih objektov praviloma prevzemajo tudi vlogo investitoric. Mesta in občine držijo vajeti v svojih rokah. V njihovi moči je, da prevzamejo zgledno vlogo na področju podnebnju prijazne in trajnostne gradnje ter prenove obstoječega stavbnega fonda.«

Wolfgang Pfefferkorn, projektni vodja CIPRE International, Schaan/LI

»Predstavniki združenja »Bâtiments Durables Méditerranéens« (BDM) smo se udeležili delavnice v Gapu, da bi se seznanili s vsebino projekta Alpstar in z delovanjem društva »Alpsko mesto leta«. BDM je francosko združenje, dejavno na območju Sredozemlja, pristojno za izdajanje okoljskih certifikatov za stavbe, zgrajene v skladu z načeli trajnostne gradnje. Predvideno je, da bi se sistem tovrstnega certificiranja uveljavil tudi na območju Alp. Certifikacijska združenja, kot je naše, občine podpirajo pri uresničevanju vizije podnebno nevtralnih Alp in ciljev trajnostnega razvoja.«

Benoit Vion-Dury, BDM, Aix en Provence/F

POLITIKA JEMLJE MLADE Z VSO RESNOSTJO

YPAC, MLADINSKI PARLAMENT ALPSKE KONVENCIJE

Mladinski parlament Alpske konvencije (YPAC) je marca 2013 zasedal v Sonthofnu. Christian Volz, profesor sonthofenske gimnazije in eden od organizatorjev zasedanja, je v pogovoru s Katharino Spannraft spregovoril o samozavestnih dijakih in politikih, ki so z njimi pripravljene sodelovati, pa tudi o tem, kaj sam pričakuje od alpskih mest.

Fotografija: Caroline Begle

Izjava Christiana Volza, učitelja na Gimnaziji Sonthofen, za medije: »Politiki so upoštevali mnenja dijakov in dijakinj.«

Zakaj ste svoje dijake v letu 2013 spodbujali zlasti k povezovanju YPAC s politiko?

YPAC spremljam že več let. Pri mladih obstaja veliko zanimanje za politiko in vidim, da lahko dijaki v politiki sodelujejo aktivno. Kot pedagog želim to spodbujati in mlade, ki obiskujejo našo gimnazijo, navdušiti za politiko.

Sonthofenski dijaki so z župani in občinskimi svetniki iz različnih alpskih mest leta razpravljali o svojih zahtevah. Kako ste doživljali ta srečanja?

Kot zelo uspešna, saj so politiki dijake obravnavali kot enakopravne partnerje, tudi pri izmenjavi izkušenj in informacij. Zaradi sodelovanja med YPAC in mestom

Sonthofen kot gostiteljcem so se dobri stiki med mestom in mladimi še poglobili. Mesto je danes v neposrednem stiku z mladimi, mladi pa se v večji meri angažirajo na politični ravni. Prek YPAC nam je uspelo pokazati, da je mogoče lastne interese predlagati z aktivnim sodelovanjem na politični ravni. Mislim, da je to velik uspeh.

Kje tukaj vidite prednosti za dijake, ki so aktivni pri YPAC?

Bolj so dijaki aktivni, bolj samozavestni postanejo v tem procesu. K temu prispeva tudi YPAC. Z naraščajočo zrelostjo mladih prihajajo v politiko nove ideje, pa naj bo to na lokalni ali vsealpski ravni.

Kakšne so vaše želje glede udeležbe mladih iz Sonthofna in drugih Alpskih mest leta v procesih odločanja?

Konkretne zahteve mladih bi bilo treba upoštevati v večji meri. Udeležba mladih je v Sonthofnu zelo dobra. Želim si, da bi mesto mlade ljudi podpiralo tudi v prihodnje. Sonthofen je lahko dober primer za druga alpska mesta.

Hubert Buhl, župan mesta Sonthofen, »Alpskega mesta leta 2005«, razpravlja z mladimi in odgovarja na njihova vprašanja.

Fotografija: Caroline Begle

DEJAVNOSTI SEKRETARIATA

PREGLED DELOVANJA V ZADNJEM LETU

Kam vodi pot društva »Alpsko mesto leta«? Alpska mesta so o odgovorih na omenjeno vprašanje in o smernicah za prihodnost, zastavljenih v letu 2013, razpravljala v okviru strateške delavnice.

September 2013 Gap, Francija. Štirinajst mest, ki sodelujejo v okviru društva »Alpsko mesto leta«, je združenih v prepričanju, da omrežje lahko še veliko doseže. Predstavnice in predstavniki članskih mest so na strateški delavnici razpravljali o viziji živega omrežja, ki bi temeljila na naslednjem scenariju: Člani bi se med seboj vzdrževali redne in neposredne stike. Skupaj bi izvedli več mednarodnih projektov, naziv Alpsko mesto leta pa bi spodbujal in utrjeval ugled mest ter predstavljal strateško dodano vrednost. Društvu trenutno primanjkuje sredstev, s katerimi bi lahko

uresničila omenjeno vizijo, kljub temu pa je nekaj temeljev za uresničitev nadejanih že bilo vzpostavljenih. Omeniti je treba predvsem večjezični sekretariat, ki predstavlja stičišče in osrednji vir kompetenc. Alpska mesta so sklenila, do bodo v letu 2014 v ospredje postavila negovanje obstoječih odnosov in izmenjavo izkušenj. Medsebojni obiski in skupne dejavnosti združujejo to, kar ločujejo jezik, gorske verige in državne meje. Od leta 2015 bodo za naziv »Alpsko mesto leta« lahko kandidirala mesta s celotnega območja Alpske konvencije.

Finančno poročilo in zahvala

Društvo »Alpsko mesto leta« je v letu 2013 doseglo 147'250 EUR prihodkov in 151'900 EUR odhodkov. Primanjkljaj prihodkov znaša okoli 4'600 EUR. Vrednost premoženja znaša okoli 23'000 EUR. Leto 2013 je tako mogoče vrednotiti kot od enega najpestrejših v zgodovini društva.

Približno polovico prihodkov predstavljajo članarine po 5'000 EUR. Predsedstvo se ob tej priložnosti zahvaljuje vsem alpskim mestom, ki so s poravnavo te obveznosti omogočila izvajanje tekočih društvenih dejavnosti in novih projektov. Posebej se mestoma Beljak in Gap zahvaljuje za vsestransko podporo pri organizaciji in financiranju delavnice v okviru mednarodnega projekta Alpstar, zahvaljuje pa se tudi CIPRI International, ki kot pogodbenica izvajalka projekt Alpstar uspešno izvaja. Predsedstvo se iskreno zahvaljuje tudi odgovornim v okviru programa EU »Mladi v akciji«, s pomočjo katerega je bila sofinancirana organizacija zasedanja Mladinskega parlamenta Alpske

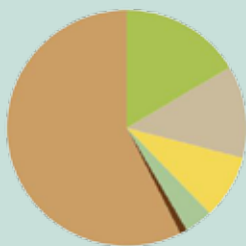
konvencije (YPAC) marca 2013 v Sonthofnu.

Društvo je leta 2013 prvič namenilo več kot polovico svojih sredstev za izvajanje projektov. Med omenjena sredstva pa niso všteti izdatki za organizacijo zasedanja Mladinskega parlamenta Alpske konvencije (YPAC). Za potrebe večjezične interne komunikacije in vzdrževanja odnosov z javnostjo je bilo namenjenih 12 % proračunskih sredstev.

Za plačilo storitev, ki jih opravijo v sekretariatu, je namenjena skoraj ena tretjina izdatkov. Sekretariat je 57 % delovnih ur namenil snovanju in izvedbi projektov, približno 20 % delovnega časa nudenju strokovne podpore alpskim mestom in organizaciji društvenih prireditvev in 16 % delovnega časa vzdrževanju odnosov z javnostjo. Organiziranje in vodenje administrativnega poslovanja sekretariata je zdaj že celo desetletje zaupano CIPRI International, kateri se društvo »Alpsko mesto leta« iskreno zahvaljuje za plodno in velikodušno sodelovanje.

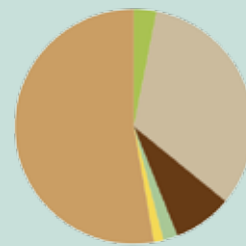
Delovni čas 2013

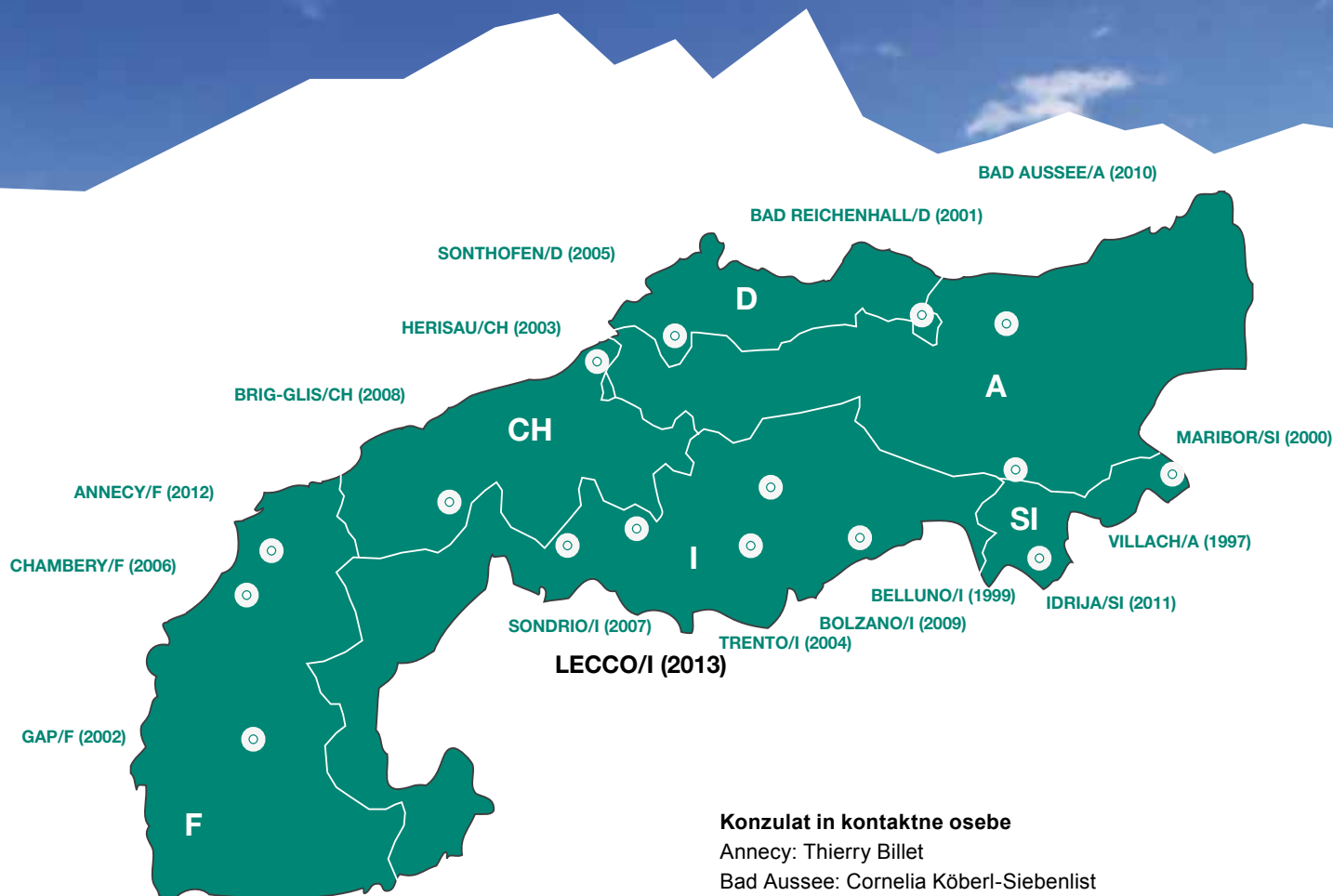
- Stiki z javnostjo 16 %
- Projekti 57 %
- Notranje prireditve 13 %
- Service za člane 9 %
- Finance 4 %
- Sodelovanje z omrežji 1 %

Izdatki 2013

- Stiki z javnostjo 3 %
- Projekti 53 %
- Sekretariat 33 %
- Notranja komunikacija 8 %
- Prireditve 1 %
- Izdatki žirije 2 %

Društvo »Alpsko mesto leta« je združenje mest na območju Alp, ki so prejela naziv »Alpsko mesto leta«. Ta naziv, s katerim se neko alpsko mesto odlikuje po posebni zavzetosti in prizadevanjih pri uresničevanju Alpske konvencije, podeljuje mednarodna žirija.

Žirija

Norbert Weixlbaumer, CIPRA International (predsednik žirije)
Gerhard Leeb, Pro Vita Alpina
Antonio Zambon, Omrežje občin »Povezanost v Alpah«

Upravni odbor

Predsednik: Thierry Billet, podžupanja, Annecy
Podpredsednik: Bojan Sever, župan, Idrija
Tretji član: Hubert Buhl, 1. župan, Sonthofen
Patrizia Trincanato, članica mestnega sveta, Bolzano

Konzulat in kontaktne osebe

Annecy: Thierry Billet
Bad Aussee: Cornelia Köberl-Siebenlist
Bad Reichenhall: Josef Dennerl
Belluno: Jacopo Massaro
Bolzano/Bozen: Emanuele Sascor, Helmuth Moroder
Brig-Glis: Eduard Brogli
Chambéry: Isabelle Herlin
Gap: Martine Marlois
Herisau: Benno Keel, Ursula Rüttsche-Fässler
Idrija: Karmen Makuc
Lecco: Vittorio Campione
Sonthofen: Manfred Maier, Fritz Weidlich
Trento: Cristina Ambrosi
Villach: Sabine Domenig

Računska nadzornika

Benno Keel, Herisau
Josef Dennerl, Bad Reichenhall

Sekretariat

CIPRA International: Madeleine Rohrer

KONTAKT

Društvo »Alpsko mesto leta«, Madeleine Rohrer
Im Bretscha 22, FL-9494 Schaan
Tel: +423 237 53 99, Fax: +423 237 53 54
E-pošta: madeleine.rohrer@alpenstaedte.org
www.alpskomesto.org

Ville des Alpes de l'Année
Alpenstadt des Jahres
Città alpina dell'anno
Alpsko mesto leta